

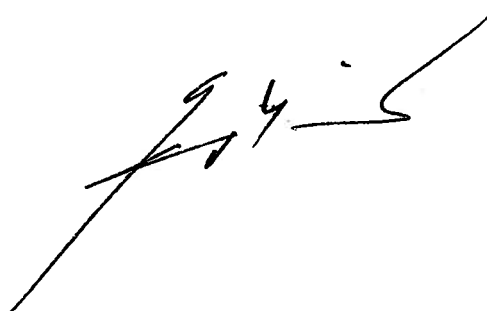
Prezident Slovenskej republiky

Číslo: 1745-2011-BA

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 2. júna 2011,
ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení
neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Predkladá:
Ivan Gašparovič
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 20. júna 2011

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 2. júna 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „schválený zákon”).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

1. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, ako aj vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Nadriadený prokurátor má tieto oprávnenia podľa čl. I druhého bodu § 6 ods. 1 uvádzacej vety schváleného zákona len vtedy, ak ďalej nie je ustanovené inak. Inak sa ustanovuje v čl. I vo štvrtom bode schváleného zákona.

V čl. I štvrtom bode § 6 ods. 8 a 9 schváleného zákona sa ustanovujú prípady, v ktorých nadriadený prokurátor nemôže vydať podriadenému prokurátorovi pokyn. Ide o nemožnosť vydávať tzv. „negatívne pokyny“. V čl. I štvrtom bode § 6 ods. 10 schváleného zákona sa ustanovujú úkony, ktoré nemôže nadriadený prokurátor vykonať sám, ani rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor; tieto úkony môže vykonať len bezprostredne nadriadený prokurátor.

Prokuratúra je samostatná hierarchicky usporiadaná jednotná sústava štátnych orgánov na čele s generálnym prokurátorom, v ktorej pôsobia prokurátori vo vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti (§ 2 zákona č. 153/2001 Z. z.). S postavením prokuratúry ako samostatnej hierarchicky usporiadanej jednotnej sústavy štátnych orgánov, v ktorej pôsobia prokurátori vo vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti, súvisí aj vydávanie pokynov.

Pokyn vydaný podriadenému prokurátorovi musí mať písomnú formu (§ 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 153/2011 Z. z.). Podriadený prokurátor je povinný pokyn splniť (§ 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 153/2001 Z. z.), okrem prípadov, v ktorých je povinný odmietnuť splnenie pokynu (ak by jeho splnením spáchal trestný čin, priestupok, iný právny delikt alebo disciplinárne previnenie) alebo môže odmietnuť splnenie pokynu (ak by jeho splnením bezprostredne a vážne ohrozil svoj život alebo zdravie alebo bezprostredne a vážne ohrozil

život alebo zdravie jemu blízkej osoby) a okrem prípadov, v ktorých nie je viazaný pokynom (v konaní pred súdom, ak v priebehu konania nastane zmena v dôkazovej situácii) [§ 6 ods. 3 až 5 zákona č. 153/2001 Z. z.]. Ak podriadený prokurátor považuje pokyn za rozporný s právnym predpisom alebo so svojím právnym názorom, môže písomne požiadať nadriadeného prokurátora, aby mu vec odňal (§ 6 ods. 7 prvá veta zákona č. 153/2001 Z. z.); nadriadený prokurátor jeho žiadosti vyhovie (§ 6 ods. 7 tretia veta zákona č. 153/2001 Z. z.). Ak podriadený prokurátor predpokladá, že splnenie pokynu by mohlo mať za následok vznik škody, je povinný upozorniť na to nadriadeného prokurátora (§ 6 ods. 6 zákona č. 153/2001 Z. z.).

Z týchto ustanovení, najmä z povinnosti podriadeného prokurátora odmietnuť splnenie pokynu, ak by jeho splnením spáchal trestný čin, priestupok, iný právny delikt alebo disciplinárne previnenie, a z možnosti podriadeného prokurátora požiadať o odňatie veci, ak pokyn považuje za rozporný s právnym predpisom (a to nielen so všeobecne záväzným právnym predpisom) alebo dokonca so svojím právnym názorom, vyplývajú podľa môjho názoru, aj dostatočné záruky na to, aby sa nezneužívalo vydávanie pokynov vrátane vydávania tzv. „negatívnych pokynov“.

Nemožnosť vydať tzv. „negatívne pokyny“ (čl. I štvrtý bod § 6 ods. 8 a 9 schváleného zákona) oslabuje do určitej miery hierarchické usporiadanie prokuratúry; čo je však závažnejšie, oslabuje ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu, a to najmä fyzických osôb pred nezákonným (neodôvodneným) začatím trestného stíhania, vznesením obvinenia, vzatím do väzby alebo podaním obžaloby, teda pred jednými z najhrubších zásahov štátu do osobnej slobody jednotlivca. Preto by bolo, podľa môjho názoru, vhodnejšie ustanoviť podmienky na vydávanie tzv. „negatívnych pokynov“, ako ustanoviť nemožnosť ich vydávania.

Okrem toho treba uviesť, že podľa čl. I štvrtého bodu § 6 ods. 8 schváleného zákona nadriadený prokurátor nemôže vydať podriadenému prokurátorovi ani pokyn, aby sa vec postúpila na prejednanie inému orgánu. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že nadriadený prokurátor nemôže vydať pokyn na postúpenie veci na prejednanie inému orgánu ani vtedy, ak je jednoznačné, že na prejednanie veci je príslušný iný orgán, teda že prejednanie veci iným orgánom je v súlade so zákonom.

2. V záujme jednotného uplatňovania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa čl. I piateho bodu § 6a ods. 1 schváleného zákona vydáva na návrh Komisie pre vydávanie stanovísk (ďalej len „komisia“) generálny prokurátor stanoviská, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov a asistentov prokurátora. Tieto stanoviská sa podľa čl. I piateho bodu § 6 ods. 2 schváleného zákona zverejňujú na webových sídlach nielen Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ale aj Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“).

Komisia sa podľa čl. I piateho bodu § 6b ods. 1 prvej vety schváleného zákona skladá zo šiestich členov, z ktorých troch vymenúva a odvoláva generálny prokurátor a troch vymenúva a odvoláva minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“).

Zasadnutie komisie zvoláva aspoň raz za tri mesiace generálny prokurátor. Ak generálny prokurátor nezvolá zasadnutie komisie dlhšie ako tri mesiace, zvolá ho minister spravodlivosti (čl. I priaty bod § 6b ods. 2 schváleného zákona).

Podľa čl. I piateho bodu § 6b ods. 3 schváleného zákona člena komisie, ktorý vedie jej zasadnutie určí generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti súčasne so zvolaním zasadnutia komisie.

Z týchto ustanovení schváleného zákona vyplývajú práva ministra spravodlivosti vymenúvať a odvolávať troch členov komisie, zvoliť zasadnutie komisie, ak ho nezvolá generálny prokurátor dlhšie ako tri mesiace, a určiť člena komisie, ktorý vedie jej zasadnutie súčasne so zvolaním zasadnutia komisie.

Podľa platného a účinného § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. (toto ustanovenie sa podľa čl. I desiateho bodu schváleného zákona vypúšťa) stanoviská vydáva generálny prokurátor, a to bez návrhov zákonom ustanovenej komisie.

Podľa čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb a právnických osôb a štátu; ustanovuje to aj § 3 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. Na čele prokuratúry je generálny prokurátor, ktorého vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky na návrh Národnej rady Slovenskej republiky (čl. 150 ústavy).

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Ministerstvo spravodlivosti je jedným z ministerstiev, ktoré pôsobia v Slovenskej republike, na ktorých čele je člen vlády (§ 3 písm. g) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov).

Pôsobnosť ministerstva spravodlivosti ustanovuje § 13 zákona č. 575/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov; okrem iného je ústredným orgánom štátnej správy pre súdy a väzenstvo, pripravuje právnu úpravu v oblasti ústavného práva, trestného práva, občianskeho práva, obchodného práva, rodinného práva, konkurzného práva a medzinárodného práva súkromného, zabezpečuje výkon znaleckej činnosti, prekladateľskej činnosti a tlmočnickej činnosti a vydávanie Zbierky zákonov Slovenskej republiky (§ 13 ods. 1,2 a 5 zákona č. 575/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov). Zákon č. 575/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov nevymedzuje žiadnu pôsobnosť ministerstva spravodlivosti vo vzťahu k prokuratúre ani k štátnym orgánom, ktoré ju tvoria.

Ministerstvo spravodlivosti je teda ústredným orgánom štátnej správy, a ako taký tiež štátnym orgánom, ale nie je ústavný orgán.

Minister riadi a zodpovedá za činnosť ministerstva (§ 4 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z.).

Minister spravodlivosti je člen vlády, ktorá rozhoduje v zbore vo veciach podľa čl. 119 ústavy; zároveň je na čele ministerstva spravodlivosti, ktoré riadi a zodpovedá za jeho činnosť.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že prokuratúra je ústavným orgánom. Ako som už uviedol, prokuratúra je samostatná hierarchicky usporiadaná jednotná sústava štátnych orgánov na čele s generálnym prokurátorom, v ktorej pôsobia prokurátori vo vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti (§ 2 zákona č. 153/2001 Z. z.). Prokuratúru tvoria podľa platného a účinného § 38 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov štátne orgány, pričom jedným z týchto štátnych orgánov je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je ústredný štátny orgán a najvyšší orgán prokuratúry nadriadený ostatným orgánom prokuratúry.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu (§ 3 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva okrem iného väzba a trest odňatia slobody boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy. Ministerstvo spravodlivosti je ústredným orgánom štátnej správy aj pre väzenstvo.

Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy v rozsahu ustanovenom týmto zákonom, pričom orgánmi verejnej správy na účely tohto zákona sú aj orgány štátnej správy, teda aj ministerstvo spravodlivosti, ako aj štátne orgány a iné právnické osoby, ktoré osobitný zákon splnomocňuje na vydanie všeobecne záväzného predpisu.

Z týchto ustanovení vyplýva, že súčasťou mechanizmu vydávania stanovísk generálnym prokurátorom, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, teda mechanizmu vydávania stanovísk toho, ktorý riadi činnosť generálnej prokuratúry a činnosť ostatných prokuratúr, nemôže byť, podľa môjho názoru, minister spravodlivosti, a to ani pri vymenúvaní a odvolávaní

troch členov komisie, pri zvolávaní zasadnutí komisie, ktoré aspoň raz za tri mesiace nezvolá generálny prokurátor, ani pri určovaní člena komisie, ktorý vedie jej zasadnutie, ak toto zasadnutie zvolal minister spravodlivosti.

3. V čl. VI sa novelizuje zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov.

Služobný pomer prokurátora vzniká vymenovaním do funkcie prokurátora (§ 6 ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z.). Podľa čl. VI siedmeho bodu § 6 ods. 2 písm. i) schváleného zákona sa dopĺňa ďalší predpoklad na vznik služobného pomeru prokurátora (na vymenovanie do funkcie prokurátora), ktorým je úspešné absolvovanie výberového konania.

V čl. VI deviatom bode § 7 schváleného zákona sa upravuje výberové konanie na funkciu prokurátora a v desiatom bode § 7a schváleného zákona členstvo vo výberovej komisii, ktorá uskutočňuje výberové konanie a mechanizmus jej kreovania.

a) Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 1 schváleného zákona každé voľné miesto prokurátora sa obsadzuje na základe výberového konania okrem prípadu, kedy je prokurátor preložený na vlastnú žiadosť na prokuratúru toho istého alebo nižšieho stupňa.

Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 5 prvej vety schváleného zákona výberové konanie je verejné, okrem hlasovania výberovej komisie.

Vzhľadom na postavenie prokuratúry ako ústavného orgánu, na pôsobnosť prokuratúry a prokurátorov, považujem verejné výberové konanie na obsadenie voľného miesta prokurátora za nesprávne, pretože nezodpovedá postaveniu prokurátora. To platí aj pre výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora (čl. VI devätnásty bod § 20 ods. 1 schváleného zákona, podľa ktorého na výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora sa použijú ustanovenia o výberovom konaní na funkciu prokurátora rovnako, ak nie je ďalej ustanovené inak).

b) Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 5 tretej vety a štvrtej vety schváleného zákona, generálny prokurátor je povinný vytvoriť podmienky pre účasť verejnosti na výberovom konaní. Ak možno očakávať, že verejnosť prejaví o účasť väčší záujem, je generálny prokurátor povinný uskutočniť výberové konanie vo vhodnej miestnosti s prihliadnutím na rozsah predpokladaného záujmu i možnosti. Z ustanovenia čl. VI § 7 ods. 5 štvrtej vety nie je jasné, čo zahŕňa slovné spojenie „väčší záujem“ a s prihliadnutím na možnosti koho je generálny prokurátor povinný uskutočniť výberové konanie vo vhodnej miestnosti. To platí aj pre výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora (čl. VI devätnásty bod § 20 ods. 1 schváleného zákona).

Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 4 prvej vety schváleného zákona sa výberovým konaním na funkciu prokurátora overujú nielen schopnosti a odborné znalosti ale aj zdravotný stav, psychická vyrovnanosť uchádzača ďalšie skutočnosti, ktoré je potrebné alebo vhodné overiť vzhľadom na povahu povinností prokurátora.

Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená; obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom. Zdravie vrátane psychického zdravia, teda aj zdravotný stav a psychická vyrovnanosť je súčasťou integrity človeka a tým nepochybne jeho súkromia.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy sa zaručuje aj ochrana osobných údajov. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov sa zakazuje spracúvať aj údaje týkajúce sa zdravia pričom spracúvaním osobných údajov sa rozumie aj ich poskytovanie, sprístupňovanie alebo zverejňovanie (§ 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Verejné výberové konanie na obsadenie voľného miesta prokurátora podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 5 prvej vety schváleného zákona nezaručuje nedotknuteľnosť súkromia ani ochranu osobných údajov. Preto mám pochybnosti v súlade čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 5 prvej vety schváleného zákona, pokiaľ ide o verejné výberové konanie, v spojení s čl. VI deviatym bodom § 7 ods. 4 prvou vetou schváleného zákona, pokiaľ ide o overovanie zdravotného stavu a psychickej vyrovnanosti uchádzača, s čl. 16 ods. 1 a s čl. 22 ods. 1 ústavy. To platí aj pre výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora podľa čl. VI devätnásteho bodu § 21 ods. 2 schváleného zákona.

c) Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 6 prvej vety až tretej vety schváleného zákona generálny prokurátor je povinný zabezpečiť zverejnenie všetkých žiadostí o zaradenie do výberového konania, profesijných životopisov uchádzačov a ich motivačných listov na webovom sídle generálnej prokuratúry, a to aspoň 30 dní pred konaním výberového konania. Do 20 dní od zverejnenia žiadosti môže každý vzniesť odôvodnené výhrady voči uchádzačom a generálny prokurátor ich spolu so žiadosťami predloží výberovej komisii. Výberová komisia môže požadovať vyjadrenia od dotknutých osôb, ktorých sa týka vznesená výhrada.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Uchádzač, ktorý sa zúčastňuje výberového konania na obsadenie voľného miesta prokurátora nie je ešte prokurátorom. Je osobou, ktorá musí spĺňať zákonné predpoklady na vymenovanie do funkcie prokurátora (na vznik služobného pomeru prokurátora) podľa § 6 ods. 2 písm. a) až h) zákona č. 154/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (čl. VI deviaty bod § 7 ods. 2 schváleného zákona). Zverejňovanie všetkých žiadostí o zaradenie do výberového konania, profesijných životopisov uchádzačov a ich motivačných listov na webovom sídle generálnej prokuratúry považujem za neoprávnené zverejňovanie údajov o osobe uchádzača. Preto mám pochybnosti o súlade čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 6 prvej vety schváleného zákona s čl. 19 ods. 3 ústavy. To platí aj pre výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora (čl. VI devätnásty bod § 20 ods. 1 schváleného zákona).

d) Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 7 schváleného zákona uchádzač je povinný spolu so žiadosťou o zaradenie do výberového konania predložiť písomné vyhlásenie, v ktorom uvedie zoznam jemu blízkych osôb (§ 116 Občianskeho zákonníka – príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel), ktoré sú prokurátormi, sudcami, zamestnancami prokuratúr, súdov, ministerstva spravodlivosti vrátane rozpočtových alebo príspevkových organizácií v ich pôsobnosti, alebo kandidátmi na členov výberovej komisie, a to v rozsahu meno, priezvisko, funkčné zaradenie a označenie inštitúcie. Vyhlásenie sa zverejní spolu so žiadosťou o zaradenie do výberového konania.

Pri predkladaní písomného vyhlásenia so zoznamom blízkych osôb uchádzača o zaradenie do výberového konania a jeho zverejnení podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 7 mám tiež pochybnosti o súlade týchto ustanovení s čl. 19 ods. 3 ústavy. To platí aj pre výberové konanie na funkciu vedúceho prokurátora (čl. VI devätnásty bod § 20 ods. 1 schváleného zákona).

e) Treba tiež uviesť, že podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 2 schváleného zákona výberového konania na funkciu prokurátora sa môže zúčastniť ten, kto spĺňa predpoklady na vymenovanie za prokurátora (v súlade s používanou terminológiou má byť správne „na vymenovanie do funkcie prokurátora“, napríklad podľa § 6 ods. 2 uvádzacia veta, § 6 ods. 7, § 8 ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov) podľa § 6 ods. 2 písm. a) až h).

Podľa § 6 ods. 2 uvádzacej vety zákona č. 154/2001 Z. z. do funkcie prokurátora možno vymenovať štátneho občana Slovenskej republiky, ktorý spĺňa ďalšie zákonné predpoklady na vymenovanie do funkcie prokurátora. Z tohto ustanovenia vyplýva, že vymenovať do funkcie prokurátora možno len štátneho občana Slovenskej republiky. Podľa čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 2 sa môže výberového konania zúčastniť ten, ktorý spĺňa predpoklady podľa § 6 ods. 2 písm. a) až h); teda výberového konania sa môže zúčastniť aj ten, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva nesúlad čl. VI deviateho bodu § 7 ods. 2 slova „ten“ schváleného zákona s § 6 ods. 2 uvádzacou vetou zákona č. 154/2001 Z. z.

f) Podľa čl. VI desiateho bodu § 7a ods. 1 schváleného zákona výberové konanie uskutočňuje šesťčlenná výberová komisia. Na obdobie šiestich mesiacov určí žrebom po troch členoch výberovej komisie ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky z kandidátov zvolených Národnou radou Slovenskej republiky a rada prokurátorov z kandidátov zvolených radou prokurátorov.

Podľa čl. VI desiateho bodu § 7a ods. 2 prvej vety schváleného zákona na účely vytvorenia databázy kandidátov na členov výberovej komisie Národná rada Slovenskej republiky a rada prokurátorov volia na obdobie troch rokov po ôsmich kandidátoch na členov výberovej komisie; Národná rada Slovenskej republiky volí kandidátov komisie podľa pomeru politických síl.

So spôsobom kreovania výberovej komisie na uskutočnenie výberového konania, na základe ktorého sa obsadzuje voľné miesto prokurátora, ani výberovej komisie na uskutočnenie výberového konania na funkciu vedúceho prokurátora, teda s kompetenciou Národnej rady Slovenskej republiky voliť kandidátov na členov výberovej komisie, ani ústavnoprávneho výboru (jej iniciatívneho a kontrolného orgánu) určovať žrebov členov výberovej komisie, nemôžem súhlasiť, a to z rovnakých dôvodov, ktoré som uviedol v druhom bode tohto rozhodnutia.

Okrem toho treba tiež uviesť, že podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky „v právnom štáte kompetencie, práva a povinnosti a zákonom upravené postupy orgánov štátu vytvárajú nevyhnutný predpoklad pre ústavnú rovnováhu. Jej súčasťou je i systém delby moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc, ktoré sú v parlamentnej demokracii autonómne a vzájomne prepojené len väzbami ústavnej kontroly a spolupráce. Z princípu ústavnej rovnováhy vyplýva, že ani zákonodarca nemôže voľne disponovať s jednotlivými zložkami moci v štáte. Aj zákonodarný orgán je viazaný ústavou a jej princípmi, ktorých zmenu ústava nepripúšťa, lebo majú konštitutívny význam pre demokratickú povahu Slovenskej republiky tak, ako je to deklarované v čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky“ (PL.ÚS 16/95).

„Ústava Slovenskej republiky vymedzuje proporcie a hranice delby moci medzi jednotlivými štátnymi orgánmi. Ak Národná rada Slovenskej republiky chce upraviť určité spoločenské vzťahy ako vzťahy právne, môže tak urobiť len v rozsahu a spôsobom, ktorý je v súlade s ústavou. Národná rada rozšírením svojej pôsobnosti nad rámec ústavy nemôže obmedziť pôsobnosť iných štátnych orgánov alebo prevziať ich kompetencie spôsobom, ktorý nie je v súlade s princípom právneho štátu“ (PL.ÚS 29/95).

Ústavný súd Slovenskej republiky aj v náleze PL.ÚS 17/96 vyjadril názor, že „je v záujme právneho štátu, aby jeho orgány riadne a dôsledne plnili úlohy, ktoré sú im dané. Tam, kde by štátne orgány svojou činnosťou zasiahli neoprávnene do práv a právom chránených záujmov právnických osôb a fyzických osôb, štát má povinnosť vytvoriť systém kontrolných mechanizmov na ich ochranu. Jedným z nich je prokuratúra. Jej miesto v kontrolnom systéme je nezastupiteľné a má svoje opodstatnenie“.

Aj na základe uvedeného účast' na výbere prokurátorov a vedúcich prokurátorov, podľa môjho názoru, Národnej rade Slovenskej republiky nepatrí; do pôsobnosti iných ústavných orgánov (akým je aj prokuratúra) môže zasahovať len na základe ústavy a v jej medziach.

Podľa čl. VI desiateho bodu § 7a ods. 3 schváleného zákona za kandidáta na člena výberovej komisie možno zvoliť alebo vymenovať len osobu, ktorá má morálne a odborné predpoklady pre nestranný výkon funkcie člena výberovej komisie, ktorá je spôsobilá posúdiť uchádzača podľa § 7 ods. 4 (jeho schopnosti,

odborné znalosti, zdravotný stav, psychickú vyrovnanosť a ďalšie skutočnosti, ktoré je potrebné alebo vhodné overiť vzhľadom na povahu povinností prokurátora) a ktorá pôsobí najmä v sektore vysokých škôl, neziskovom sektore alebo vykonáva právnické povolanie.

Pozitívne hodnotím, že za člena výberovej komisie na uskutočnenie výberového konania, na základe ktorého sa obsadzuje voľné miesto prokurátora, možno zvoliť len osobu, ktorá má morálne a odborné predpoklady pre nestranný výkon funkcie člena výberovej komisie a ktorá je spôsobilá posúdiť uchádzača podľa § 7 ods. 4 schváleného zákona. Podľa môjho názoru to však zároveň musí byť osoba, ktorá má určitý vzťah k prokuratúre, ktorá podľa článku 149 ústavy chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu. Podľa môjho názoru nestačí, že osoba, ktorá môže byť zvolená za kandidáta na člena výberovej komisie pôsobí najmä v sektore vysokých škôl alebo neziskovom sektore, teda nemusí mať ani žiadnu právnickú prax; táto osoba by mala vykonávať právnické povolanie, ktoré by malo byť konkretizované vo väzbe na postavenie, pôsobnosť, povahu a rozsah povinností prokurátora. To ešte viac platí, ak ide o výberovú komisiu na uskutočnenie výberového konania na funkciu vedúceho prokurátora (čl. VI devätnásty bod § 20 schváleného zákona).

Pre úplnosť treba uviesť, že z ustanovenia čl. VI desiateho bodu § 7a ods. 3 schváleného zákona vyplýva, že za kandidáta na člena výberovej komisie možno zvoliť alebo vymenovať osobu, ktorá spĺňa ustanovené predpoklady. Z čl. VI desiateho bodu § 7a ods. 1 a 2 schváleného zákona však vyplýva, že kandidáti na členov výberovej komisie sa len volia; nevymenúvajú sa.

4. Podľa čl. VI 52. bodu § 192 ods. 2 schváleného zákona sa mení počet členov disciplinárnej komisie, ktorá zisťuje disciplinárnu zodpovednosť prokurátorov a ukladá disciplinárne opatrenia, ako aj jej zloženie a spôsob kreovania.

Podľa platného a účinného znenia § 192 ods. 2 zákona č. 154/2001 Z. z. disciplinárna komisia je zložená z predsedu a štyroch členov, ktorí musia byť prokurátormi. Predsedu a ostatných členov disciplinárnej komisie, ako aj potrebný počet náhradníkov vymenúva na tri roky generálny prokurátor na návrh rady prokurátorov.

Podľa č. VI 52. bodu § 192 ods. 2 schváleného zákona disciplinárna komisia je zložená z predsedu a dvoch členov. Predsedu a ostatných členov disciplinárnej komisie, ako aj primeraný počet náhradníkov vymenúva na tri roky generálny prokurátor z kandidátov navrhnutých radou prokurátorov, Národnou radou Slovenskej republiky a ministrom spravodlivosti z prokurátorov alebo iných osôb, ktoré spĺňajú podmienky podľa tohto zákona. Jeden člen disciplinárnej komisie je vymenúvaný z kandidátov navrhnutých radou prokurátorov, jeden člen z kandidátov navrhnutých Národnou radou Slovenskej republiky a jeden člen z kandidátov navrhnutých ministrom spravodlivosti; pri vymenúvaní náhradníkov sa postupuje rovnako. Rada prokurátorov, Národná

rada Slovenskej republiky a minister spravodlivosti predložia dvojnásobný počet kandidátov na členov disciplinárnej komisie a náhradníkov, ktorých bude generálny prokurátor vymenúvať (čl. VI 53. bod § 192 ods. 3 druhá veta schváleného zákona).

Z týchto ustanovení vyplýva, že sa znížil počet členov disciplinárnej komisie z piatich členov na troch členov. Členom disciplinárnej komisie už nemusia byť len prokurátori; členom disciplinárnej komisie môžu byť aj iné osoby, ak spĺňajú zákonné podmienky (vysokoškolské právnické vzdelanie, spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, bezúhonnosť, trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, nečlen politickej strany ani politického hnutia, vykonávanie právnickej praxe najmenej desať rokov – čl. VI 53. bod § 192 ods. 6 schváleného zákona). Táto iná osoba nemusí byť občanom Slovenskej republiky a nemusí ovládať ani štátny jazyk. Rozširuje sa okruh osôb, ktorí navrhujú kandidátov na členov disciplinárnej komisie; okrem rady prokurátorov kandidátov na členov disciplinárnej komisie podľa čl. VI 52. bodu § 192 ods. 2 druhej vety schváleného zákona budú navrhovať aj Národná rada Slovenskej republiky a minister spravodlivosti.

Nemôžem súhlasiť s tým, aby kandidátov na členov disciplinárnej komisie navrhovali Národná rada Slovenskej republiky a minister spravodlivosti, a to z rovnakých dôvodov, ktoré som uviedol v druhom bode a vo štvrtom bode písmene f) tohto rozhodnutia.

5. Podľa čl. VI 57. bodu § 197 ods. 1 schváleného zákona je oprávnený podať návrh na začatie disciplinárneho konania aj minister spravodlivosti a verejný ochranca práv, a to proti prokurátorovi ktorejkoľvek prokuratúry vrátane generálneho prokurátora. S oprávnením ministra spravodlivosti podať návrh na začatie disciplinárneho konania prokurátora nemôžem súhlasiť.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Minister spravodlivosti nie je štátnym orgánom. Minister spravodlivosti je členom vlády a zároveň je na čele ministerstva spravodlivosti, ktoré je ústredným orgánom štátnej správy. Toto jeho postavenie, podľa môjho názoru, nemôže odôvodňovať oprávnenie podať návrh na začatie disciplinárneho konania prokurátora. Dôvodom je najmä pôsobnosť prokuratúry a prokurátora aj vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti, na čele ktorého je minister spravodlivosti. Oprávnenie ministra spravodlivosti podať návrh na začatie disciplinárneho konania prokurátora utvára podmienky na neoprávnené politické zasahovanie do pôsobnosti prokurátora a prokuratúry a na zneužívanie moci.

6. Podľa čl. VI 72. bodu tretej časti schváleného zákona zaniká inštitút právneho čakaťľa prokuratúry, ktorý vykonáva v služobnom pomere prípravnú prax, ktorej účelom podľa § 243 ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. je odborne pripraviť právneho čakaťľa prokuratúry na výkon funkcie prokurátora. Zavádza sa inštitút asistenta prokurátora, ktorý je štátny zamestnanec vykonávajúci štátnu službu.

Podľa čl. VI 77. bodu § 265e ods. 1 schváleného zákona právny čakatel' prokuratúry je od 1. augusta 2011 asistentom prokurátora. Tento asistent prokurátora môže požiadať najneskôr do 15. augusta 2011 o skončenie štátnozamestnaneckého pomeru; ak ide o asistenta vojenskej prokuratúry, služobný pomer mu skončí 31. augusta 2011.

S riešením postavenia právnych čakatel'ov prokuratúry v čl. VI 77. bode v prechodných ustanoveniach v § 265e schváleného zákona, teda so zmenou ich postavenia z právnych čakatel'ov prokuratúry na asistentov prokurátora, nemôžem súhlasiť.

Právny čakatel' prokuratúry vykonáva v služobnom pomere prípravnú prax (§ 228 zákona č. 154/2001 Z. z.). Jedným z predpokladov na vznik služobného pomeru právneho čakatel'a prokuratúry (na vymenovanie do funkcie právneho čakatel'a prokuratúry) je úspešné absolvovanie výberového konania (§ 231 ods. 2 písm. f) zákona č. 154/2001 Zb. v znení neskorších predpisov). Predpokladom na vznik služobného pomeru prokurátora (na vymenovanie do funkcie prokurátora) je zloženie odbornej justičnej skúšky (6 ods. 2 písm. h) zákona č. 154/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Právni čakatelia prokuratúry sa odborne pripravujú na výkon funkcie prokurátora podľa zákona. Teda ich súčasné postavenie je legálne.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy je Slovenská republika aj právny štát. Podľa viacerých rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad PL. ÚS 36/95) k imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok. S inštitútom právnej istoty v právnom štáte úzko súvisí požiadavka legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 16/95).

Preto mám pochybnosti o súlade čl. VI 77. bodu § 265e schváleného zákona s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo aj na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň. Zákon podľa čl. 35 ods. 2 ústavy môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolaní alebo činností.

Právny čakatel' prokuratúry si slobodne zvolil povolanie prokurátora a na výkon funkcie prokurátora sa odborne pripravuje odbornou praxou, a to v súlade so zákonom.

Preto mám pochybnosti aj o súlade čl. VI 77. bodu § 265e s čl. 35 ods. 1 ústavy.

7. V schválenom zákone sú aj ďalšie problémové ustanovenia. V prvom bode až šiestom bode tohto rozhodnutia som uviedol pripomienky len k tým ustanoveniam, ktoré považujem za zásadné.

III

V nadväznosti na pripomienky uvedené v časti II navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Ak Národná rada Slovenskej republiky aj napriek pripomienkam uvedeným v časti II zákon schváli, navrhujem schváliť tieto zmeny:

K čl. I:

1. V 40. bode v nadpise nad § 56aa a §56ab sa slová „od 1. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. októbra 2011“.
2. V 40. bode v § 56aa sa slová „pred 1. augustom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. októbrom 2011“.
3. V 40. bode v § 56ab sa slová „do 31. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „do 31. októbra 2011“.
4. V 40. bode v nadpise pod §56ac sa slová „od 1. septembra 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. novembra 2011“.
5. V 40. bode v § 56ac ods. 1 sa slová „k 1. septembru 2011“ nahrádzajú slovami „k 1. novembru 2011“.
6. V 40. bode v § 56ac ods. 2 sa slová „do 30. novembra 2011“ nahrádzajú slovami „do 31. januára 2012“ a slová „k 31. augustu 2011“ sa nahrádzajú slovami „k 31. októbru 2011“.
7. V 40. bode v § 56ac ods. 3 a 4 sa slová „pred 1. septembrom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. novembrom 2011“.

K čl. II:

8. V 18. bode v nadpise pod § 567i sa slová „od 1. septembra 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. novembra 2011“.
9. V 18. bode v § 567i sa slová „pred 1.septembrom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. novembrom 2011“.

K čl. VI:

- 10.V 77. bode v nadpise nad § 265e až 265j sa slová „od 1. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. októbra 2011“.
- 11.V 77. bode v § 265e ods. 1 sa slová „od 1. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. októbra 2011“ a slová „do 15. augusta 2011“ sa nahrádzajú slovami „do 15. októbra 2011“.
- 12.V 77. bode v § 265e ods. 2 sa slová „k 31. augustu 2011“ nahrádzajú slovami „k 31. októbru 2011“.
- 13.V 77. bode v § 265e ods. 3 sa slová „do 31. júla 2011“ nahrádzajú slovami „do 30. septembra 2011“.
- 14.V 77. bode v § 265f ods. 1 až 4 sa slová „pred 1. augustom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. októbrom 2011“, slová „po 1. auguste 2011“ sa nahrádzajú slovami „po 1. októbri 2011“, slová „od 1. augusta 2011“ sa nahrádzajú slovami „od 1. októbra 2011“ a slová „1. decembra 2012“ sa nahrádzajú slovami „1. februára 2013“.
- 15.V 77. bode v § 265f ods. 5 sa slová „pred 1. augustom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. októbrom 2011“.
- 16.V 77. bode v § 265g sa slová „do 31. októbra 2011“ nahrádzajú slovami „do 31. decembra 2011“.
- 17.V 77. bode v § 265h ods. 1 sa slová „do 15. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „do 15. októbra 2011“.
- 18.V 77. bode v § 265h ods. 2 sa slová „pred 1. augustom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. októbrom 2011“.
- 19.V 77. bode v § 265i sa slová „od 1. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „od 1. októbra 2011“, slová „do 31. augusta 2011“ sa nahrádzajú slovami „do 31. októbra 2011“ a slová „1. septembra 2011“ sa nahrádzajú slovami „1. novembra 2011“.
- 20.V 77. bode v § 265j ods. 1 a 2 sa slová „pred 1. augustom 2011“ nahrádzajú slovami „pred 1. októbrom 2011“ a slová „do 1. septembra 2011“ sa nahrádzajú slovami „do 1. novembra 2011“.

K čl. XI:

- 21.V 38. bode v nadpise pod § 215k sa slová „od 31. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „od 31. októbra 2011“.
- 22.V 38. bode v § 215k ods. 1 a 2 sa slová „k 31. augustu 2011“ nahrádzajú slovami „k 31. októbru 2011“ a slová „31. augusta 2011“ sa nahrádzajú slovami „31. októbra 2011“.
- 23.V čl. XV sa slová „1. augusta 2011“ nahrádzajú slovami „1. októbra 2011“, slová „31. augusta 2011“ sa nahrádzajú slovami „31. októbra 2011“, slová „1. septembra 2011“ sa nahrádzajú slovami „1. novembra 2011“ a slová „2. septembra 2011“ sa nahrádzajú slovami „2. novembra 2011“.

Bratislava 20. júna 2011